

Instytut Wschodni Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu serdecznie zaprasza uczniów szkół ponadgimnazjalnych do wzięcia udziału w VII edycji

Konkursu Wiedzy o Europie Wschodniej, Syberii, Kaukazie i Azji Środkowej „Zostań Wschodoznawcą”

Tytuł tegorocznej edycji:

Niepodległość 1918 – nie tylko Polska... Sto lat temu...

20 listopada 1917 – Ukraińska Centralna Rada wydaje III Uniwersał, ustanawiający Ukraińską Republikę Ludową jako część Republiki Rosyjskiej - przyszłej federacji demokratycznych państw równoprawnych narodów. Pierwszym premierem Ukrainy zostaje Wołodymyr Wynnyczenko.

15 grudnia 1917 – Rada Krajowa Besarabii (Sfatul Țării) proklamuje Mołdawską Republikę Demokratyczną jako część przyszłej Demokratycznej Federacyjnej Republiki Rosyjskiej.

22 stycznia 1918 - Ukraińska Centralna Rada wydaje IV Uniwersał, ustanawiający pełną niepodległość i suwerenność Ukraińskiej Republiki Ludowej.

6 lutego 1918 – Sfatul Țării ogłasza pełną niepodległość i suwerenność Mołdawskiej Republiki Demokratycznej.

16 lutego 1918 – Rada Litwy (Lietuvos Taryba) ogłasza Akt Niepodległości Litwy.

24 lutego 1918 – Estoński Komitet Ocalenia (Eestimaa Päästmise Komitee) ogłasza Akt Niepodległości Estonii. Powstaje Tymczasowy Rząd Estonii z premierem Konstantinem Pätssem na czele.

9 marca 1918 – Komitet Wykonawczy I Zjazdu Wszechbiałoruskiego proklamuje Białoruską Republikę Ludową.

25 marca 1918 – Rada Białoruskiej Republiki Ludowej ogłasza niepodległość Białoruskiej Republiki Ludowej.

9 kwietnia 1918 - Sfatul Țării uchwała przyłączenie Mołdawskiej Republiki Demokratycznej do Królestwa Rumunii.

28 października 1918 – w Krakowie powstaje Polska Komisja Likwidacyjna

1 listopada 1918 – Ukraińska Rada Narodowa obejmuje władzę we Lwowie. Początek walk polsko-ukraińskich o Lwów i Galicję Wschodnią.

7 listopada 1918 – w Lublinie powstaje Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej pod przewodnictwem Ignacego Daszyńskiego

11 listopada 1918 – powstaje pierwszy rząd niepodległej Litwy z premierem Augustinasem Voldemarasem na czele.

11 listopada 1918 – Rada Regencyjna przekazuje władzę wojskową Józefowi Piłsudskiemu

14 listopada 1918 – Rada Regencyjna przekazuje pełnię władzy Józefowi Piłsudskiemu

18 listopada 1918 – Rada Ludowa Łotwy (Latvijas Tautas padome) ogłasza Akt Niepodległości Łotwy. Głową państwa zostaje Jānis Čakste, a szefem Rządu Tymczasowego – Kārlis Ulmanis.

27 grudnia 1918 – wybuchu Powstanie Wielkopolskie...

ul. Umultowska 89D, Collegium Historicum Novum, 61-614 Poznań
NIP 777 00 06 350, REGON 000001293
tel. +48 61 829 14 48

W latach 1917-1918 rozpadło się Imperium Rosyjskie i Monarchia Austro-Węgierska. Na ich miejscu zaczęły powstawać państwa narodowe narodów Europy Środkowej i Wschodniej. Ustanowienie granic zadowalających wszystkich w nowej rzeczywistości nie było jednak możliwe – między niektórymi z nowych państw doszło do konfliktów o granice. Ponadto, w Rosji trwała wojna domowa między reżimem bolszewickim a ruchem białych. Bolszewicy deklaratorywnie uznawali prawo narodów do samostanowienia, ale faktycznie narzucali im siłą swój reżim, biali zaś walczyli o odbudowę „Jednej Niepodzielnej Rosji”, nie uznając w ogóle aspiracji nie-Rosjan. W latach 1918-1921 narody Europy Wschodniej walczyły więc między sobą, a także z Armią Czerwoną i siłami białych.

Ostatecznie, Litwa, Łotwa i Estonia, podobnie jak Polska, zdołały obronić i utrwalić swą niepodległość na dwie dekady. Ukraina i Białoruś już w 1920 znalazły się pod władzą sowiecką, a od 1922 – w składzie Związku Sowieckiego. W 1939 roku Polska została najechana przez III Rzeszę Niemiecką i Związek Sowiecki, na kilka lat znalazła się pod okupacją, a po II wojnie światowej – w sowieckiej strefie wpływów. W 1940 roku Litwa, Łotwa i Estonia zostały przemocą wcielone do Związku Sowieckiego. W 1989 roku Polska odzyskała suwerenność. Wiosną 1991 roku trzy państwa bałtyckie proklamowały przywrócenie niepodległości. Nieudany pucz sierpniowy w Moskwie w 1991 spowodował, że niepodległość Litwy, Łotwy i Estonii stała się faktycznie możliwa i została uznana przez społeczność międzynarodową. Również w sierpniu 1991 niepodległość ogłosiły Ukraina, Białoruś i Mołdawia.

Mamy nadzieję, że zbliżająca się setna rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę stanie się okazją do refleksji także na temat całego regionu, w tym dróg do niepodległości państw z którymi Polska sąsiaduje na wschodzie i współpracuje w ramach Unii Europejskiej lub Partnerstwa Wschodniego.

Tegoroczna edycja Konkursu Wiedzy o Europie Wschodniej, Syberii, Kaukazie i Azji Środkowej dotyczyć będzie dążeń niepodległościowych Estonii, Łotwy, Litwy, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii w latach 1918-1921, oraz polskiego aspektu ich historii w tych latach – walk o granice, ale i sojuszy (wizje polskiej polityki wschodniej, wojna polsko-

ukraińska o Lwów i Galicję Wschodnią 1918-1919, konflikty o przynależność Wilna, wojna polsko-bolszewicka 1920, sojusz Piłsudski-Petlura 1920)

Konkurs odbywa się w dwóch etapach:

I etap (5 lutego 2018 r.) przeprowadzony będzie w szkole i polegać będzie na samodzielnym rozwiązaniu testu przez uczestnika. W zakres testu wejdą otwarte i zamknięte pytania dotyczące historii Europy Wschodniej (Estonia, Łotwa, Litwa, Białoruś, Ukraina, Mołdawia) w latach 1917-1921, w tym dotyczące stosunków Polski z tymi państwami. Na podstawie testu Komisja Egzaminacyjna wyłoni 10 finalistów Konkursu.

II etap (finałowy) 16 kwietnia 2017 r. odbędzie się w siedzibie Instytutu Wschodniego UAM i składać się będzie z piętnastominutowej prezentacji na wybrany przez finalistę i zaakceptowany przez Komisję Egaminacyjną temat dotyczący zagadnienia, któremu poświęcona jest tegoroczna edycja Konkursu – oprócz prezentacji typowo historycznych, zapraszamy też do przedstawienia tematów dotyczących refleksji wydarzeń 1918-1921 w kulturze i pamięci historycznej aż po współczesność (literatura, film, pomniki itd.).

Po przedstawieniu prezentacji każdy finalista będzie miał za zadanie ustosunkowanie się do pytań Komisji Egzaminacyjnej, a także do pytań z sali, jeśli zostaną one dopuszczone przez Komisję. Trójka uczestników, która uzyska najwięcej punktów w etapie II otrzyma tytuł laureatów, co **jest równoznaczne z możliwością przyjęcia na studia I stopnia na kierunku wschodoznawstwo na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w trybie specjalnym dla laureatów olimpiad i konkursów przedmiotowych.**

Na wszystkich finalistów czekają atrakcyjne nagrody ufundowane przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz partnerów Konkursu – redakcję dwumiesięcznika „Nowa Europa Wschodnia” i Wydawnictwo Czarne.

Zgłoszenia uczestników należy wysyłać na adres mailowy koordynatora VII edycji Konkursu Wiedzy o Europie Wschodniej, Syberii, Kaukazie i Azji Środkowej mgr Anny Kuleszewicz: anna.kuleszewicz@amu.edu.pl w terminie **do 10 stycznia 2018 r.**

Szczegółowy Regulamin Konkursu oraz **Instrukcja dla Nauczyciela** znajdują się na stronie internetowej Instytutu Wschodniego UAM: www.iw.amu.edu.pl

Zgłoszenia (w dokumencie Word) przesyła nauczyciel – opiekun uczestnika konkursu. W zgłoszeniu powinny znaleźć się następujące informacje: **imię i nazwisko uczestnika, rok urodzenia, klasa, pełna nazwa i adres szkoły oraz imię, nazwisko i dane kontaktowe nauczyciela koordynującego.**

Miło nam poinformować, że tegoroczna edycja po raz trzeci odbędzie się w nowej siedzibie Instytutu Wschodniego UAM w Campusie Morasko. Finaliści będą mieli możliwość zwiedzić nowy budynek i już teraz poczuć się jak studenci Instytutu Wschodniego UAM.

Czekamy na Was!

Komitet Główny Konkursu Wiedzy o Europie Wschodniej, Syberii, Kaukazie i Azji Środkowej „Zostań Wschodoznawcą” edycji2017/2018

prof. UAM dr hab. Marek Figura

dr hab. Grzegorz Skrukwa

dr Karolina Polasik-Wrzosek

dr Tomasz Nakoneczny

mgr Anna Kuleszewicz

mgr Monika Piosik

mgr Joanna Jagodzińska